

הבנקים העושים הסדר-נאמנות מבר-טחים מסני מיקרה של גניבה, ורשאים לתבוע את הפיצוי מחברת-הביטוח. ואכן — הבנקים שהגישו תלונה נגד זיגמן השתמשו בטענה זו. אך ההסכם שנערך בין זיגמן ובנק "בנק המיזרחי המאוחד" זלמד כי למעשה היה אופיו של הסדר-הנאמנות שונה לחלוטין!

בסעיף האחרון בהסכם זה, שעליו חתרו מים זיגמן ופרקליטו ויינרוט, וכן ישראל גנות, מנהל סניף הכרסה של בנק המזרחי המאוחד, ומשה קראוס, מנהל הסניף הגניירוקי של הבנק, נאמר בסעיף 11: "הבנק מאשר בזה כי משמעות הפעולה המכוננת נאמנות של זיגמן היתה אחת מהדרכים למימון עיסקה-היחלומים, ולא היו לפעולות אלה של זיגמן שום תוצאות אחרות כלשהן לפי כל דין שהיא. אלא במישור האזרחי בלבד, המוגבל לחביונות כספיות בלבד, וההסדר שבהסכם זה בא לסלף אף את בעיית הנאמנות על כל היבטיה. למען מנוע ספק, מוצהר בזה כי האמור בפסקה זו לעיל אינו גורע מהחייבות חובותיו של זיגמן לנושים זיגמן בהסכם זה."

בהסכם עצמו, מותר למעשה בנק הדיורחי על מיליוני דולרים, שקודם לכן הצהיר כי זיגמן חייב לשלם, ואף מתחייב להעמיד לרשותו של זיגמן אמצעי-מימון שיאפשרו לו לשקם את עסקיו. על פי ההסכם עומד גם בנק המזרחי לפעול להחזרת חובותיו של זיגמן לנושים פרטיים בארץ.

כלומר: "בנק המיזרחי" הורה למעשה שהנאמנות היתה בגדר פיקציה חסרת כל ממשות חוקית או כספית, שלא באה אלא כדי לסכר את אוזנו של "בנק ישראל" ולאפשר את המשך מימון עסקיו של זיגמן, תוך עקיפת חוקי הדיורחי.

דובר הבנק, צבי נרי, אומר: "הנציגים שלנו, שחתמו על ההסכם הזה אינם עורכי-דין... אך אנהנו נכבד את ההסכם, שאינו מחייב, כמובן, את הבנקים האחרים."

הפקדה

פיקטיבית

עוד קודם לחתימת ההסכם הזה נערך כה שיחה בנוכחות ארבעת התוממים, שבה נוכח גם המתמחה במשרדו של ויינרוט, גיורא רובנקו. הנה חלק מתמי ליל השיחה, שהגיע לידי העולם הזה.

גנות: כן. מה שמדובר בו הוא מקטע זה הוא שאין מדובר כלל בנאמנות מדי-שית, שבה אמור הנאמן להחזיר בדיוק את הסחורה שהפקיד בידיו הבנק.

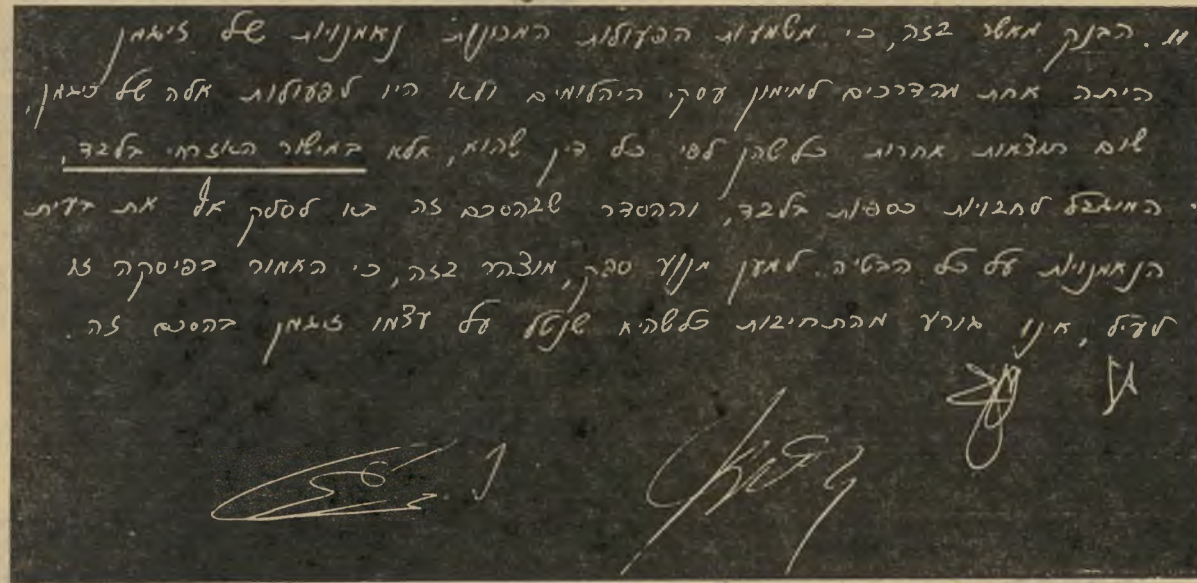
ואכן, בטפסי הנאמנות שגותנים הבנקים ללקוחות, ושהוצגו לפני כתב העולם הזה אין כלל ספיציפיקציה מדויקת של היתר-לזימה שנגמרו, ומדובר בסכומים "עגור-לים", פרט זה מדגיש עד כמה משמשת

כי הבנקים הנתבעים נהגו כך גם עם יהלומים אחרים. לראו זיגמן טוען בכתב-התביעה כי למעשה החזיר את מרבית חובותיו הריא-ליים לבנקים הנתבעים, וכי אין הוא מבין מדוע לא הגיעו עימו להסדר מן הסוג שחתם עם בנק המזרחי המאוחד.

סעיף 39: "כאשר התובע נכנס לקשיים כספיים לפני כחודש, החלו הבנקים הנתבעים ללחוץ אותו אל הקיר ואו שמע לראשונה

ואכן קיבל, סכום של 400 אלף דולר. בשעתו לא ידע התובע את משמעות העיסקה, ומבחינתו לא היתה זו אלא עיסקה של אשראי פתוח בסכומים המתאימים, כפי שנקבעו על-ידי הנתבע מס' 1.

כלומר: זיגמן טוען שכבר הי' הפקדה הראשונה, שבהתאם לה היה אמור לקבל אשראי, דא היתה אלא הפקדה פיקטיבית ולמעשה לא מסר זיגמן כל יהלומים לבנק

ישראל גנות, יעקב ויינרוט, משה קראוס וליאון זיגמן, מהסכם זה מתברר שלדעת בנק המזרחי אין להפרת "נאמנות" משמעות פזילית, ואין היא אלא, "אחת הדרכים למימון עיסקי היהלומים".

זהו תצלום של ההסכם ש-נערך בניו-יורק בין זיגמן ופרקליטו ובין נציגי בנק המזרחי. החתימות מימין לשמאל:

ההסכם החשאי

הנאמנות ככיסוי בלבד למתן אשראי ש-הוא אסור לפי הוראות בנק ישראל, שבאו כדי למנוע את ההתמוטטות של בנק, נוסח בנק פויכטוונגר.

בסמוך לחתימת ההסכם חתם זיגמן בי-שבעה לפני הגורריון ג'פרי קליין בניו-יורק, שבו הוא מעלה טענות כבדות כלפי הבנקים שעיימם עבד, כאשר חזר עורר-הדין ויינרוט לארץ, החליט להגיש לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה לפסק-דין הצהרתי נגד הבנקים שהתלוננו נגד זיגמן (בנק המזרחי לא היה אחד מהם).

את הדיבורים על נאמנות במשמעותם המתיימרת, ועל משכונות במשמעותם המתיימרת, כשכל זה נוחת עליו פתע-פיתאום.

כלומר: הנאמנות היתה פיקטיבית, ורק עכשיו מעמידים הבנקים קום פנים כאילו היתה זאת נאמנות של ממש, שהפרתה היא עניין פזילי.

סעיף 41: "ועוד יטען התובע כי עובדה היא שעבד עם בנק נוסף, והוא בנק המזרחי

תמורת האשראי שניתן לה, אלא רק חתם על מיסמך כאילו הפקיד יהלומים כאדה, וכאילו קיבלם "בנאמנות" לידיו.

חלק נוסף מהאשראי שקיבל, על-פי כתב-התביעה, התקבל תמורת הפקדה אמיתית של יהלומים בבנק. כאשר לבנקים האחרים שנתבעו על-ידי זיגמן, טוען זיגמן כי לא היתה, תחילה, בעייה של נאמנות פיקטיבית. אך מאוחר יותר, כשהמיר בנק ישראל את דרישתו, והיה על זיגמן להפקיד יהלומים

האם היהלומן זיגמן גוב מן הבנקים - או שהבנקים

השתמשו בזיגמן כדי להונות את "בנק ישראל"?

המאוחד בע"מ, באותה מתכונת שבה עבד עם הבנקים האחרים, ובנק זה בא עימו לכלל הידברות עניינית, הגיע עימו להסדר, ואף הצהיר בכתב ובעל-פה כי מבחינתו עניין הנאמנות אינו אלא צורה של מתן אשראי בלבד.

לקראת סיום תביעתו טוען זיגמן, כי "הבנקים החלו לממש בהחבא את המשכונות שבידיהם, מימוש שלא כדין", כלור-מר — למכור את היהלומים שהוחזקו בבנקים כערובות לאשראי שקיבל זיגמן. לטענתו של זיגמן אסור לבנקים לעשות זאת, משום "שלא ניתנה שום הודעה לתובע או לכל נושה אחר, וכן משום שהם מוכרים את היהלומים, במתיר זיגמן, ביותר, ובתנאי-מימון מגוחכים", ובעיקר משום שהדרך המקובלת למכירת יהלומים המוחזקים כערובה היא, באמצעות ועדת הבורסה ליהלומים.

הבנקים עדיין לא הגישו כתב-הגנה. הם צריכים לעשות זאת תוך שלור-שים יום, תובותיו של זיגמן לבנקים מוערכים בכ-30 מיליון דולר. זיגמן טוען כי למעשה מרבית החובות הללו מקורם אינו אלא בנאמנות פיקטיביות, מסוג זה שחתם בנק המזרחי המאוחד. אך הבנקים תובעים את שלהם. לתוצאות המישי-פט עשויות להיות השלכות מרחיקות-לכת גם לגבי יהלומים רבים אחרים. הקשורים בבנקים. ניתן להעריך כי מאחורי תביעתו של זיגמן עומדת תוכנית שיתכן ו"בנק ישראל" יואזק לה, ערב ולהגיש תלונה נגד הבנקים, וזיגמן מבקש, במיקרה זה, להיקרא דארוך ולהעיד כעדי-מינה.

נוספים כדי להצדיק את גודל האשראי שניתן לה, העניקו לו כל הבנקים אשראי על סמך נאמנות פיקטיביות.

פעולת ניירת למראית עין

ב סעיף 16 של כתב-התביעה נאמר: "כאשר הלקוח נמצא מסיבות כלשהן בתת-ביטחונות לפי החוקי-אות המשתנות ו/או הדרישות המשתנות של "בנק ישראל", מתי-תים הבנק את הלקוח על טופס נטיות הסחורות שהופקדו, כביכול, בנאמנות, כאשר כל הפעולה היא פעולת-ניירת פונקציונלית למראית עין בלבד."

זיגמן טוען בתביעתו כי כל הבנקים, שאותם הוא מאשים, עסקו בפעולות כאלה, ובסעיף 24(ה) הוא מוסיף:

"הבנקים הנתבעים 1-3 יודעים כי הנאמנות היא למראית-עין, וכל כוונתם אינה אלא לסכר את אוזנו של בנק ישראל ולמצוא לעצמם כיסויים ביטור-חיים, וכן: "במיקרים רבים היו עולים אליו פקדי הבנקים הנתבעים למישרדו על-מנת לעשות פעולת התאמה חשבונאית לצורכי בנק ישראל, דהיינו החתמה על טפסים פיקטיביים של הפקדה ונטילה בי-נאמנות כביכול".

זיגמן טוען כי בשנת 1979, המוטיבציה של הבנקים ליצור נאמנות פיקטיביות התגברה, בגלל הקשיים בענף ובגלל הוראות בנק ישראל שצמצמו את הנוי-לות", ובסעיף 27(ו) הוא טוען: "יודגש

לטענתו, הסתמך בתביעתו על חקירת זיגמן בגלאי-השקר, על מה שלמד בשי-חיתוי בניו-יורק, ועל התצהיר-בשבעה של זיגמן.

בתביעתו טוען זיגמן, בין השאר: "על-פי הצעת הבנק שהוא הנתבע מס' 1 נפתח לתובע, ליאון זיגמן, קו-אשראי שנע בין שניים לשלושה מיליון דולר. כיום ידוע לתובע כי הפקדה זו אינה אלא הפקדה פיקטיבית של יהלומים בשווי של כ-500 אלף דולר ומסירתם הפיקטיבית מייד בחזרה, כביכול, לתובע בנאמנות, מתוך בטוחה זו היה התובע אמור לקבל,

ובו מדובר על דרך פעולתה של שיטת "הנאמנות":

ויינרוט: תיאורטית, אם אני אבוא ויכור את הסחורה במאה אלף דולר, אני (הלקוח) אתן לו (בנק) מאה אלף דולר. פתרתי את בעיית הנאמנות בכלל? ואת משמעות הנאמנות? **ישראל גנות:** ככה היא פעולת (השטר). **ויינרוט:** ככה היא פעולת בשוק? **רובנקו:** לגבי כולו? **ויינרוט:** לגבי כל הבנקים?

(d). In addition, it is important to note that the trust receipts themselves describe the deposited stones only very generally, as '100 carats diamonds'. There is no further description and it is clear that neither party intends a complete description of the goods and it is not necessary that the same objects described be the ones in fact returned under the trust receipt.

התצהיר של זיגמן

כי שטרות הנאמנות עצמם אינם מתארים את היהלומים המופקדים אלא בצורה כללית ביותר, כמו, 100 קאראט יהלומים, למשל. אין שום זיהוי נוסף, וברור שאף לא אחד מהצדדים לעסקה אינו מתיימר מלכתחילה להשיג זיהוי מושלם של הסחורה, ואין זה הכרחי שאותן אבנים שתוארו יהיו אכן אלה שיוחזרו למעשה מתוקף שטר הנאמנות."